

Vallás a vergődő világban

Állásfoglalás és felhívás A világvallások és a törzsi vallások vezetőinek 7. kongresszusához kapcsolódóan. (Kazahsztán 2022. 09. 14.)

1 Vergődő világban élünk. Az emberiség előtt álló kihívások óriásiak:

- A világ számos részén barbár háborúk dúlnak; a háborús övezetekben az NBC-túlterhelés és a nukleáris GAU veszélye akut.
- Az érzékeny éghajlati rendszer számos határpontot ért el; ha ezeket túllépjük, a Föld élőhelye veszélybe kerül.
- A háborúk, a szegénység miatti kilátástalanság és az éghajlati katasztrófák már több mint 100 millió embert kényszerítettek menekülésre; a befogadó országokban egyre nő a politikai feszültség.
- A gazdag országokban folyamatban van a számítógépesítés folyamata, amely az iparosodáshoz hasonlóan megváltoztatja a társadalmi szerkezetet.
- A világjárvány beárnyékolta és háttérbe szorította ezeket a folyamatokat, melyek időközben politikai témává és hivatkozássá váltak.

2 A bizonytalanság és a félelem terjed.

Sokan egyre inkább érzik ezeket a fenyegető fejleményeket a mindennapjaikban. Európában égnek az erdők. A folyók vízszintje soha nem látott alacsony. Máshol áradások vannak. Mivel az Ukrajnából származó kukorica és búza nem szállítható akadálytalanul, az éhezés a világ számos részén súlyosbodik. Az energiaárak világszerte emelkednek. A megélhetési költségek még a gazdag országokban is megfizethetlenné válnak a kiszolgáltatottak számára. Az ilyen tapasztalatok elbizonytalanítják az embereket. Félelmet keltenek. A félelem azonban tönkreteszi a szolidaritást, és a növekvő rivalizálás légkörét teremti meg.

Egyes politikai populisták és vallási fundamentalisták a félelmet, a hazugságot és a kapzsiságot arra használják, hogy növeljék a nemzetek, kultúrák és vallások közötti szakadékot, gyűlöletet és erőszakot szítsanak, nacionalizmust (nemzeti egoizmust) és idegengyűlöletet gerjesszenek.

3. A remény forrásai

Ebben a világhelyzetben mi, a felhívás aláírói, sok jóakarató emberrel együtt olyan forrásokat keresünk, amelyek segítenek nekünk, hogy a félelemmel szemben szilárdan álljunk, és bátran nézzünk szembe a kihívásokkal. Ez nem érhető el a biztonság pusztá ígéréteivel. Csak a bizalom bátorít bennünket arra, hogy reményt találjunk és cselekedjünk. Minél nyomasztóbb a világ helyzete, annál több reményre van szüksége a világnak. Csak ebből a reményből kiindulva nem veszítik el a felelősök és a lakosság a bizalmat, hogy a nagy kihívások leküzdhetők.

4 A vallások a remény forrásai

A világ vallásai emberek milliói számára a remény és a félelem, az önzés és a lemondás legyőzéséhez szükséges erő forrása volt és maradt. Inspirációs forrást jelentenek az egyetemes szolidaritás számára.

Az igazságosságban és békében egyesült emberiség iránti nagy vágy, amelyért a vallások kiállnak és dolgoznak, nem veszített erejéből, és egyre több embert motivál, különösen ezekben a törékeny időkben.

5 A vallások gyakran a probléma részei, nem a megoldáséi

Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy a vallási közösségek nehéz helyzetben vannak most, amikor olyan nagy szükség van rájuk. Még sok hívő - köztük Ferenc pápa is - fájdalommal elismeri, hogy a vallások (vallási közösségek) gyakran a probléma, és nem a megoldás részei.

- Az európai keresztény egyházak iránti bizalom számos súlyos okból kifolyólag csökken. Gyakran túlságosan befelé fordulnak, azaz "betegek", ahogy Ferenc pápa diagnosztizálta.
- Nemcsak a keresztény egyházak, hanem az iszlám is mély bizalmi válságban van világszerte. A vallás és az erőszak szövetsége már súlyosan károsította a kereszténységet Európában. A vallási indíttatású terrorista erőszak veszélyezteti a világ muszlim közösségének hitelességét.
- Sokakat joggal irritál a háborúzó orosz politikusok és az orosz ortodox egyház pátriárkája közötti szövetség is.

6 A vallási közösségek megújulása a világ érdekében

Mindazonáltal a világ vallásaiban vannak olyan erők, amelyek elutasítják és le akarják győzni a tragikus kapcsolatot Isten és az erőszak között. A vallásoknak a világ iránti politikai elkötelezettségükben a prófétai forrásokra és nem a hatalmasok érdekeire kell koncentrálniuk. Az igazi vallás az erőszakot (egyetemes) szeretetté alakítja át. Ebben gyökerezik méltóság, egyenlőség, szabadság, igazságosság és béke minden emberrel és a természettel.

Ebben a súlyos időszakban mi, e felhívás aláírói, akik a különböző hitközösségekhez tartozunk, minden vallási közösséghez és minden jóakarató emberhez fordulunk.

Sürgősen emlékeztetni szeretnénk magunkat és mindenkit:

Minden vallási közösségnek kritikus önreflexióra, önmélyítésre és megújulásra van szüksége ahhoz, hogy visszanyerje gyakran méltán elveszített hitelességét és erkölcsi tekintélyét. A belső reform és a történelem teológiai emlékezete része annak a reménynek, amelyre szükségünk van.

- Ha a vallási közösségek a megbékélés és a béke eszközei akarnak lenni, akkor - különösen most - túl kell lépniük a kölcsönös rivalizálás minden megnyilvánulásán, és a kölcsönös elismerés és tisztelet kultúrájára kell törekedniük.

- Minden vallási közösségnek szüksége van arra a bátorságra és alázatra, hogy "önátadásra", azaz önmegtartóztatásra, valamint a "kollektív nárcizmus" leküzdésére, hogy ne csak intézményi és ideológiai érdekeiket kövessék, hanem vállalják társfelelősségüket közös világunkért.

7 Nem az agónia, hanem a vajúdás fájdalmai

Ferenc pápa – a II. vatikáni zsinattal (Nostrae Aetate 2) összhangban – nagyon fontosnak tartja, hogy a vallások és minden jóakarató ember együtt dolgozzon a világ javáért. A minden ember testvériségéről szóló dokumentumban a békés együttélésért a világban, a nagy Ahmad Al-Tayyeb imámmal együtt emlékeztet arra, hogy Isten "minden embert egyenlő jogokkal, egyenlő kötelességekkel és egyenlő méltósággal teremtett, és arra hívta őket, hogy testvérekként éljenek együtt". A vallások táplálják a reményt, hogy a világot sújtó jelenlegi kihívások nem a Föld és az emberiség agóniájának jelei, hanem egy olyan világ vajúdásai, ahol az emberek a természettel harmóniában, egymással pedig igazságosságban és békében élnek.

Kezdeményezők

Tomáš Halík (szociológus és teológus, Prága)

Annette Schavan (volt német szövetségi miniszter, Berlin és Ulm)

Paul M. Zulehner (pasztorálteológus, vallás- és értékutató, Bécs)

Első aláírók

Jose Casanova (vallásszociológus, Georgetown Egyetem, Washington)

Massimo Faggioli (teológia és vallástudomány, Villanova Egyetem, Philadelphia)

Kasper Mariusz Kaproń OFM (liturgikus, Facultad de Teología San Pablo - Cochabamba, Bolívia)

Azza Karam (főtitkár Vallások a békéért, Nemzetközi, New York)

Máté-Tóth András (teológus, valláskutató, Szeged)

Alberto Melloni (történész, az Európai Vallási Akadémia alapítója, Bologna)

Zbigniew Nosowski (a "Więź" negyedéves folyóirat főszerkesztője, a Keresztények és Zsidók Lengyel Tanácsának társelnöke, Varsó)

Wolfgang Schürer (a Ring for Peace alapítója, Lindau és St. Gallen)

Maram Stern (a Zsidó Világkongresszus alelnöke, Brüsszel és New York)

Hana Suchocka (volt miniszterelnök, Poznan)

Charles Taylor (filozófus, Montreal)